

Directorate of Distance Education**Certificate Course in Sanskrit Annual Examination July, 2017****Paper - 1**

(संस्कृतशिक्षा-प्रथमोभागः)

Time: 3 hrs.**Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

- I. पञ्चसु पदेषु वर्णान् पृथक्कृत्य लिखत ।** **5x1=5**
- (१) यथा - लेखिका = ल् + ए + ख् + इ + क् + आ
- (क) सेवकः (ख) देवालयः (ग) लेखनी
(घ) शिशुः (ङ) शर्करा (च) सेनापतिः
(छ) हरिहरः
- II. यथेच्छं पञ्च संख्याः अक्षरैः लिखत ।** **5x5=5**
- (क) ११ (ख) ५६ (ग) ६०
(घ) १२० (ङ) १३१ (च) १५०
(छ) १५९
- III. यथायथं योजयत ।** **5x1=5**
- (१) साधू (अ) सन्ति
(२) पुष्पाणि (आ) गच्छति
(३) भक्तः (इ) कूजति
(४) अहम् (ई) गच्छतः
(५) पिकः (उ) पठामि
- IV. उचितं पदं लिखत ।** **5x1=5**
- (१) जनमृत्यु (२) द्याविलयः (३) हेमश्वरः
(४) क्रचम् (५) त्रपम्
- V. बहुवचने परिवर्तयत ।** **10x1=10**
- (१) फलम् अस्ति (२) एतौ गच्छतः (३) सः लिखति
(४) त्वं क्रीडसि (५) आवां धरावः (६) सः त्यजति
(७) फलं नयति (८) सोना पचति (९) अहं पठामि
(१०) त्वं भजसि
- VI. शून्यस्थानानि पूरयत ।** **5x1=5**
- (१) .....नायिकाः । (का, के, काः)
(२) के .....। (लता, लते, लता)
(३) ग्रहिणी । (का, के, काः)
(४) .....रामः । (कः, के, का)
(५) .....गजौ । (कः, कौ, के)

(अनुवर्तते...)

- VII. रिक्तस्थानं पूरयत ।** **5x1=5**
- (१) मित्रं मित्रे .....।
 (२) ..... फले फलानि ।
 (३) पुष्पं .....पुष्पाणि ।
 (४) पत्रं पत्रे .....।
 (५) छात्रं .....छात्राणि ।
- VIII. बहुवचनरूपाणि लिखत ।** **10x1=10**
- (१) लता .....। (२) कन्या .....।
 (३) छात्रम् .....। (४) विद्यालयः .....।
 (५) बालकेषु .....। (६) लताम् .....।
 (७) हरिः .....। (८) रवेः.....।
 (९) निशा.....। (१०) नदी.....।
- IX. पञ्च फलानां पञ्च गृहोपकरणानां च नामानि लिखत ।** **10x1=10**
- X. पूर्ववर्तिसंख्यां लिखत ।** **10x1=10**
- (क) ....., १५ (ख) ..... २५ (ग) ३०
 (घ) ..... ५० (ङ) ..... ६२ (च) ६५
 (छ) .....१३१ (ज) ..... १५६ (झ) १६०
 (ञ) २००
- XI. परिवर्तितसंख्यां लिखत ।** **5x1=5**
- (क) १४..... (ख) २१ ..... (ग) ३० .....
 (घ) ५२ ..... (ङ) ८१ .....
- XII. शून्यस्थानं पूरयत ।** **5x1=5**
- (क) पञ्च, ... सप्त। (ख) सप्तदशः अष्टादशः,.....।
 (ग) त्रयोविंशतिः .....पञ्चविंशतिः। (घ) ..... एकत्रिंशत् द्वित्रिंशत् ।
 (ङ) सप्ततिः ..... द्वासप्ततिः।
- XIII. संशोधनं कुरुत ।** **5x1=5**
- (क) लता गच्छन्ति । (ख) हरी गच्छन्ति । (ग) शिशवः क्रीडतः।
 (घ) पितरौ अर्चति । (ङ) बालाः क्रन्दति ।
- XIV. 'त्वम्' इति पदं प्रयुज्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।** **5x1=5**
- XIV. 'अहम्' इति पदं प्रयुज्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।** **5x1=5**
- XVI. उचितं पदं चिनुत ।** **5x1=5**
- (क) .....सखी । (सा, एषः) (ख) .....शिशुः । (एषः, सा)
 (ग) गजः .....। (अस्ति, स्तः) (घ) फलम् .....। (सन्ति, अस्ति)
 (ङ) मन्दिराणि.....। (स्तः, सन्ति)

Directorate of Distance Education
Certificate Course in Sanskrit Annual Examination July, 2017
Paper - 2

(संस्कृतशिक्षा-द्वितीयोभागः)

Time: 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. अधोनिर्दिष्टश्लोकयोः आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दान् रेखाङ्कितान् कुरुत ।** **5x2=10**
- (१) षड्दोषाः पुरुषेणेह हातव्या भूतिमिच्छता
निद्रा तन्द्रा भयं क्रोधः आलस्यं दीर्घसूत्रिता॥
- (२) अयोध्या मथुरा माया काशी काञ्ची अवन्तिका ।
पुत्री द्वारावती चेति सप्तैताः मोक्षदायिकाः॥
- II. यथायथं योजयत ।** **5x2=10**
(१) एषा	(क) शिक्षिकाः
(२) तां	(ख) रमा
(३) ते	(ग) स्त्रियः
(४) एता	(घ) कथाम्
(५) एते	(ङ) लेखिके
- III. वाक्यानि लटलकारे लिखन्तु ।** **10x1=10**
- (१) बालकाः गच्छन्तु । बालकाः .....।
- (२) त्वं गच्छ । त्वं .....।
- (३) सीता क्रीडतु । सीता .....।
- (४) वयम् अधराम । वयम् .....।
- (५) लता त्यजतु । लता .....।
- (६) छात्रौ नयताम् । छात्रौ.....।
- (७) बालाः नमन्तु । बालाः .....।
- (८) लते पचताम् । लते .....।
- (९) अश्वः पिबतु । अश्वः .....।
- (१०) त्वं भज । त्वं .....।
- IV. अधोलिखितानि क्रियापदानि बहुवचने लिखत ।** **10x1=10**
(१) भजति	(२) अक्रीडत्	(३) जयति
(४) अगच्छत्	(५) धरति	(६) पश्यति
(७) अत्यजत्	(८) नयति	(९) पठिष्यति
(१०) नेष्यति		

(अनुवर्तते...)

- V. भविष्यत्कालिकरूपाणि लिखत । 10x1=10
(१) करोति	(२) धरति	(३) भवति
(४) क्रीडति	(५) जयति	(६) पथ्यति
(७) नयति	(८) पठति	(९) भरति
(१०) भ्रमति		
- VI. धातूनां प्रयोगपूर्वकं शून्यस्थानं पूरयत । 5x2=10
- (१) बालाः .....। (क्रीड्)
- (२) त्वं .....। (धृ)
- (३) सैनिकौ .....। (भ्रम्)
- (४) आवां .....। (गम्)
- (५) यूयं .....। (भू)
- VII. उदाहरणानुरूपं पूरयत । 5x2=10
- (१) तृ + अनीयर् = ...।
- (२) ..... + अनीयर् = रमणीयम् ।
- (३) ..... + अनीयर् = करणीयम् ।
- (४) ..... + अनीयर् = शोभनीयम् ।
- (५) ..... + अनीयर् = कथनीयम् ।
- VIII. सन्धिं कुरुत । 5x2=10
- (१) सुर + अरिः = ...।
- (२) गिरि + इन्द्रः = ...।
- (३) हित + उपदेशः = ...।
- (४) हिम + आलयः = ...।
- (५) विद्या + आलय = ...।
- IX. यथेच्छं पञ्च संख्याः अक्षरैः लिखत । 5x2=10
- यथा - ५ = पञ्च
- (क) ३२ =
- (ख) ११ =
- (ग) ५५ =
- (घ) २९ =
- (ङ) १७ =
- (च) ६६ =
- (छ) ६२ =
- (ज) ५६ =
- X. धातूनां प्रयोगः विधिलिङ्लकारे कुरुत । 5x2=10
- (क) रामः चित्रं .....। (दृश)
- (ख) बालिकाः कक्षां .....। (त्यज्)
- (ग) त्वं शीघ्रं .....। (गम्)
- (घ) हरिः कन्दुकं .....। (क्रीड्)
- (ङ) वयं तत्र .....। (भू)